

Harjusrannan osayleiskaava, Simo

Yhteenveto uudelleen nähtävillä ollutta ehdotusvaiheen aineistoa koskevista lausunnoista sekä vastineet

Harjusrannan osayleiskaavan kaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä 24.9.-24.10.2025 välisen ajan. Nähtävilläoloaikana annettiin neljä lausuntoa.

Alla on kooste lausunnoista sekä kaavoittajan antamat vastineet niihin.

Lapin liitto	Kaavanlaatijan vastine
Suhde maakuntakaavaan Yleiskaava-alue sijaitsee 19.2.2014 vahvistetun Länsi-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M 4504) ja kuuluu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeään alueeseen Simojokivarren kulttuurimaisema (ma 8140). Yleiskaava-alue kuuluu lisäksi matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja	Lausunto merkitään tiedoksi.

virkestyksen kehittämisen kohdealueeseen Simojoki-Martimoaapa Kemijokivarsi-TörmävaaraKätkävaara (mv 8416) ja maaseudun kehittämisen kohdealueeseen Hamari-Ylikärppä (mk 8041).

Yleiskaava-alueelle on maakuntakaavassa osoitettu virkestys-/matkailukohde Lohiranta (rm 861).

Simojoki on maakuntakaavassa osoitettu luonnonsuojelualueena/-kohteena (SL 4146).

Yleiskaava-alueen reunalla kulkee maakuntakaavassa osoitettu seututie.

Maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun muassa vapaan rantaviivan osuudesta, rannan suuntaisen kulkuyhteyden turvaamisesta, arvokkaiden maisema-alueiden ja luonnonympäristöjen huomioimisesta sekä tulvariskialueisiin ja tulvien hallintasuunnitelmiin liittyen.

Alueella on voimassa 24.7.2000 hyväksytty Simojoen yleiskaava. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa, mutta on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Kaavoitettavan alueen ympärillä on voimassa Simojoen yleiskaava, joka on saanut lainvoiman 28.9.2023.

Lapin liiton hallitus päätti 2.12.2024 käynnistää Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan 2050 laatimisen, kuuluttaa vaihemaakuntakaavan vireille sekä asettaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050 kuulutettiin vireille 24.1.2025. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopolittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet. Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavaprosessin aikana esille tulleita tarpeita.

Lapin liiton näkemys

Lapin liitto on lausunut yleiskaavan valmisteluaineistosta 8.8.2024 ja ensimmäisestä kaavaehdotuksesta 7.2.2025.

Lapin liiton virasto toteaa Harjusrannan uudelleen nähtävillä olevan yleiskaavaehdotuksen toteuttavan LänsiLapin maakuntakaavan tavoitteita.

Lapin ELY-keskus

Kaavanlaatijan vastine

Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Akl 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Akl 41 §:n mukaan annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan yleiskaava-aluetta suunniteltaessa tai rakennettaessa taikka muutoin käytettäessä (yleiskaavamääräykset). Yleiskaavamääräykset voivat muun ohessa koskea maankäytön ja rakentamisen erityistä ohjausta tietyllä alueella sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa sitä koskevia tarpeellisia määräyksiä (suojausmääräykset).

Luontoympäristö

ELY-keskus oli aiemmassa lausunnossaan edellyttänyt kaavoitettavaa aluetta koskevan luontoselvityksen laatimista. ELY-keskus toteaa, että kaavaselvityksen mukaan suunnittelualueen maastokäynti on toteutettu 3.7.2024. Kaavaselvityksessä on kuvattu selvityksen tulokset tiivistetysti.

Kaavaselvityksestä ei ilmene luontoselvityksen tekijää, tekijän pätevyyttä, käytettyjä menetelmiä eikä kaikkia tuloksia. Kaavaselvityksen mukaan suunnittelualueen pohjoisosassa on tehty havainto rauhoitetusta lajista, mutta lajinimestä, esiintymän koosta tai sen sijainnista ei selvityksessä ole annettu tarkempaa tietoa. Kaavaselvityksessä ei ole myöskään kuvattu, miten kyseisen lajin esiintymä on kaavaehdotuksessa otettu huomioon.

Luontoympäristö

Luontoselvityksen on laatinut FM biologi Jari Kärkkäinen. Jarilla on yli 30 vuoden työkokemus luontoselvitysten, jotka sisältävät myös eläimistöselvityksiä (ml. direktiivilajit), Natura-arviointien sekä vaikutusten arviointien tekemisestä. Kirjojokikorentoa hän on havainnoinut Harjusrannan kaava-alueella 3 h maastossa. Kaavaselvitykseen on lisätty luontoselvityksen tekijä, tekijän pätevyys sekä käytetyt menetelmät. Kirjojokikorentoa on kartoitettu laske-malla reviiriä pitäviä koiraita, kävelemällä rannalla ja kiikaroimalla. Inventointi on tehty Pynnönen, P. 2017: Kirjojokikorento (*Ophiogomphus cecilia* [Fourcroy, 1785]). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 31–34. Suomen ympäristö 1/2017 oppaan mukaisesti.

Biologi on kirjojokikorenon kartoituksen yhteydessä käynyt kaava-alueella maastossa ja todennut, ettei alueella ole kirjojokikorenon elinympäristöä lukuun ottamatta muita huomioon otettavia lajeja tai luontotyyppejä. Eli huomioon otettavia luontoarvoja ei alueella ole (pl. kirjojokikorenon elinympäristö).

Kaavaselvityksessä mainitulla rauhoitetulla lajilla tarkoitetaan kirjojokikorentoa. Luontoinventoinnin yhteydessä havaittiin yksi kirjojokikorento koiras lepäämässä rantakivellä kaava-alueen ulkopuolella, aivan kaava-alueen välittömässä läheisyydessä. Kaavaselvitykseen on täsmennetty, että kyseessä on kirjojokikorento. Alueella ei havaittu muita rauhoitettuja lajeja.

Kirjojokikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi kaavamääräys on muutettu seuraavanlaiseksi: Rantatörmää ei saa niittää eikä raivata. Tarkoituksenmukaista ei ole kieltää koko rantavyöhykkeen niittämistä ja raivaamista. Sen sijaan välitöntä rantatörmää ei saa

Kaavaehdotuksen vaikutusta kyseiseen rauhoitettuun lajiin ei täten voida luotettavasti arvioida. Kaavaselistusta tulee tarkentaa edellä kuvattujen luontoselvityksiin liittyvien seikkojen osalta.

Kaavaselistuksessa esitetty arvio kaavaehdotuksen vaikutuksesta Simojoen Natura-alueen (FI1301613, SAC) suojeluperusteisiin on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan joiltain osin puutteellinen. Simojoen Natura-alueen suojeluperusteina ovat Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit luontotyyppi, sekä kaksi eliölajia (kirjojokikorento ja uhanalainen salassa pidettävä laji). Natura-alueen suojeluperustelajeihin kohdistuvia vaikutuksia ei voida sulkea pois toteamalla, ettei Natura-alueelle osoiteta toimenpiteitä. Vaikutuksia voi syntyä myös alueen ulkopuolelle kohdistuvilla toimenpiteillä. Nykyisellään kaavaehdotus ei sulje pois Natura-alueeseen kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia. Vaikutuksia voi kohdistua muun muassa kirjojokikorentoon. ELY-keskus katsoo, että selvityksessä kaava-alueen rajalla havaittu laji yksilö on osa Natura-alueen populaatiota, jonka levähdys- ja lisääntymispaikkoja sijoittuu rannalle Natura-alueen ulkopuolelle. Kaavaehdotuksen ranta-alueita koskevat kaavamääräykset voivat johtaa lajin levähdys- ja lisääntymispaikkojen hävittämiseen tai heikentymiseen ja sitä kautta Natura-alueen suojeluperusteen heikentymiseen. Lisäksi kaavaehdotuksen RL-aluetta koskeva kaavamääräys voi johtaa Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit -luontotyypin heikentymiseen, jos jätevesiä pääsee tulvavesien mukana vesistöön. Tällä voi edelleen olla suoria tai välillisiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin. Lapin ELY-keskus katsoo, että kaava tulee laatia siten, että vaikutuksia Natura-alueeseen ei synny. Vaihtoehtoisesti kaavasta voidaan laatia Natura-arviointi.

1 Pynnönen, P. 2017: Kirjojokikorento (*Ophiogomphus cecilia* [Fourcroy, 1785]). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 31–34. Suomen ympäristö 1/2017.

ELY-keskus on todennut 7.8.2024 antamassa lausunnossaan, että kirjojokikorentoon (*Ophiogomphus cecilia*) liittyvässä selvityksessä on tuotava ilmi, milloin selvitys on tehty, millä asiantuntemuksella se on laadittu, miten kirjojokikorentopotentialiaali on selvitetty sekä selvityksen tulokset. Lisäksi selvitys on huomioitava tarkasteltaessa kaavan vaikutuksia Simojoen Natura-alueen suojeluperusteisiin. 2.8.2024 päivätyn selvityksen (salassa pidettävä) ajankohta ja käytetyt menetelmät ovat ELY-keskuksen arvion mukaan asianmukaiset. Menetelmään käytettyä aikaa ei ole kuitenkaan ilmoitettu. Selvityksen mukaan yksi lajin koiras havaittiin aivan kaava-alueen rajalta joen rannasta ja, että pääosa yksilön reviiristä on kaava-alueen ulkopuolella. Kirjojokikorento on rauhoitettu (luonnonsuojeluasetus 1066/2023 liite 1), EU:n tiukkaa suojelua edellyttävä liitteen IV a) laji. ELY-keskus toteaa, että reviirin lähellä sijaitseva rantakasvillisuus ja -puusto ovat kirjojokikorennolle tärkeitä levähdys- ja lisääntymispaikkoja, joiden

muuttaa (niittää tai raivata), sillä rantatörmän kasvillisuus voi toimia lisääntymis- ja levähdyspaikkana. Parittelu tapahtuu tyyppillisesti reviirien lähistöllä kasvillisuuden suo- jissa, ja nämä alueet ovat osa lisääntymispaikkaa. Levähdyspaikkaan kuuluu lisääntymispaikkaa ympäröivä suo- jaava kasvillisuus, johon korennot menevät yöpymään ja lepäämään huonolla säällä. Kuten alla olevasta kuvasta nä- kyy, ranta-alueen nurmikkoa leikataan jo nykyisellään.

Kaavaehdotuksen RL-aluetta koskevaa kaavamääräystä on muutettu seuraavaksi: Merkinnällä osoitetaan telttailu- ja leirintäalue, jolle voidaan sijoittaa telttailu- ja asuntovau- nupaikkoja. Asuntovauunille on osoitettava oma rajattu si- joitusalueensa. Asuntoautoja ja -vaunuja ei tule säilyttää tulva-aikaan tulva-alueella. Alueen suunnittelussa on huo- lehdittava, että alueella syntyvät jätevedet ja jätteet on kä- siteltävä RM-3-alueella. Leirintäalueelle ei tule sijoittaa ra- kennuksia eikä mitään sellaisia rakennelmia, joissa muo- dostuu jätevesiä.

Leirintäaluetta koskevalla määräyksellä estetään jätevesin huuhtoutuminen tulvien aikana Simojokeen, mikä voisi heikentää vedenlaatua ja siten vaikuttaa Natura-aluee- seen. Kaavaselistukseen on täydennetty, että lisätyillä määräyksillä estetään haitallisten vaikutusten syntyminen Natura-alueeseen. Lisätyt määräykset (alueella syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittely RM-3-alueella, leirintäalu- eelle ei sijoiteta rakennuksia eikä jätevesiä muodostavia ra- kennelmia, rantatörmää ei saa niittää eikä raivata) turvaa- vat lajien ja luontotyyppien suojelun (uhanalainen laji ja kirjojokikorento). Natura-alueen toinen suojeluperusteena

hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla kielletty. Kaavamääräyksen mukaan luonnonvarainen vesi- ja rantakasvisto sekä suojaavat pensaikot tulee säilyttää, mitä ELY-keskus pitää tärkeänä lajin levähdys- ja lisääntymispaikkojen säilyttämisen kannalta. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että kaavamääräyksissä oleva lause Rantavyöhykkeen niittämistä tai raivaamista ei suositeta, on ristiriidassa edellä mainitun määräyksen kanssa, sillä rantavyöhykkeeseen kohdistuvat toimenpiteet voivat hävittää tai heikentää lajille elintärkeitä lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaehdotukseen tulisi lisätä riittävä suojelumerkintä kirjojokikorenon reviirin turvaamiseksi.

ELY-keskus oli valmisteluaineistosta 7.8.2024 antamassa lausunnonaan todennut, että lähtökohtaisesti kaikki rakentaminen tulee osoittaa tulvavaara-alueen ulkopuolelle eikä tulvavaara-alueelle tule sijoittaa rakennuksia tai sellaisia rakennelmia, joissa muodostuu jätevesiä. Jätevedet saattaisivat huuhtoutua tulvien aikana Simojokeen, millä olisi negatiivisia vaikutuksia vedenlaatuun ja siten myös heikentäviä vaikutuksia Natura-alueeseen. ELY-keskus pitää hyvänä, että kaavamääräyksissä on kielletty uusien kiinteiden rakennuksien rakentaminen tulva-alueelle ja, että saunarakennus tulee sijoittaa tulva-alueen ulkopuolelle.

Kaavaehdotuksessa tulva-alueelle on osoitettu leirintäalue (RL-merkintä), jolle voidaan sijoittaa telttailu- ja asuntovaunupaikkoja. Kaavamääräyksessä todetaan, että alueen suunnittelussa on huolehdittava alueella syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittelystä niin, ettei alueen ympäristöä pilata. ELY-keskus katsoo, että tulva-alueelle ei tule sijoittaa mitään sellaisia rakennuksia tai rakennelmia, joissa muodostuu jätevesiä, mikä tulee selvästi ilmetä kaavamääräyksestä. Jätevesistä aiheutuvien riskien vuoksi ELY-keskus myös katsoo, ettei asuntoautoja tai -vaunuja tule säilyttää tulva-aikaan tulva-alueella.

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

ELY-keskus toistaa 19.2.2025 lausumansa yleiskaavassa osoitettavien rakennuspaikkojen osoittamisesta kiinteistökohtaisesti ja sen, että kaavamääräykset tulee lähtökohtaisesti osoittaa velvoittavina.

Maanomistajien tasavertainen kohtelu

ELY-keskus on tuonut esille 7.8.2024 valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa muun muassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen. Periaate edellyttää muun ohella, ettei alueiden omistajia aseteta kaavassa toisistaan poikkeavaan asemaan, ellei siihen kaavan sisältöä koskevat säännökset huomioon ottaen ole maankäytöllisiä perusteita.

oleva laji on salassa pidettävää tietoa, joten sen lajinimeä ei mainita kaavan julkisissa materiaaleissa (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 § 14 kohta).

Kaavaan on lisätty suojelumerkintä (S-1) rantavyöhykkeelle (pl. laiture) kirjojokikorenon reviirin turvaamiseksi. Alueella sijaitsee luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajin (kirjojokikorento) lisääntymis- ja levähdyspaikka. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n perusteella kyseisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.

Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset

Kaavassa on osoitettu matkailupalvelujen alue RM-3-merkinnällä. Alue on varattu kalastusmatkailua palvelemaan lomakylämäiseen rakentamiseen. RM-3-alue muodostaa yhden rakennuspaikan. Merkintätapa on yhdenmukainen ympärillä voimassa olevan Simojoen yleiskaavan kanssa, jossa ei ole osoitettu rakennuspaikkoja ympyrä merkinnällä kiinteistökohtaisesti kaavakartalle matkailupalvelujen alueilla. Simojoen yleiskaavassa on osoitettu rakennuspaikat ympyrä merkinnällä kiinteistökohtaisesti vain loma-asuntoalueilla. Simojoen yleiskaavassa RM-alueen katsotaan muodostavan yhden rakennuspaikan.

RM-3-alue muodostaa yhden rakennuspaikan. Merkintätapa mahdollistaa yritystoiminnan kehittämisen ja kalastusmatkailua palvelevan lomakylämäisen rakentamisen alueella. Kaavassa on määrätty, että yhdellä rakennuspaikalla rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 8% rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 k-m². Rakennuspaikaksi on kaavassa määritetty matkailupalvelujen alue. Harjusrannan yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kaava-alueella.

Maanomistajien tasavertainen kohtelu

Simojoen yleiskaavatyön yhteydessä tehty emätilamitoitus on kaavaselostuksen liitteenä (liite 8). Mitoitusperiaatteissa todetaan, että jos rakennusoikeutta sijoitetaan yhteisranta-alueena, lomakylämäisenä rakentamisena, voidaan em. mitoitusperusteista poiketa. Harjusrannan osayleiskaavan tavoitteena on yhteisranta-alue, lomakylämäinen rakentaminen ja Simon kunta haluaa tukea matkailuyritystoimintaa suunnittelualueella, joten näillä perusteilla kiinteistölle on myönnetty rakennusoikeutta RM-3 mukaiselle yhteisranta-alueelle, lomakylämäiselle rakentamiselle.

Lausuntopyyntöön kohteena oleva aineisto sisältää päiväämättömän mitoitusvyöhykekartan ja mitoitusaulukon. ELY-keskus toteaa, että mitoitusaulukosta käy ilmi, että yleiskaavaehdotus sijoittuu kiinteistölle, jonka emäkiinteistö (751-401-14-8 X) on jo käyttänyt rakennusoikeutta kuuden rakennuspaikan osalta, eikä potentiaalista uutta rakennusoikeutta ole osoitettu nyt kyseessä olevalle kiinteistölle tai emätilalle kyseisessä mitoitusaulukossa. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteet ELY-keskus edellyttää kuntaa huomioimaan edellä lausutun ennen yleiskaavan hyväksymiskäsittelyä.	ELY on lausunut 19.2.2025 ensimmäisestä kaavaehdotuksesta seuraavasti (liite 10): "Lapin ELY-keskus on lausunut yleiskaavan valmisteluaineistosta 7.8.2024. Lausunnossa ELY-keskus on kiinnittänyt huomiota yleiskaavan mitoittamiseen maanomistajien tasavertaisen kohtelun kannalta, luontoselvityksen tarkennustarpeisiin, tulvavaaran huomiointiin, kaavamuotoon sekä kaavamerkintöihin ja -määryksiin. ELY-keskus katsoo, että lausunto on otettu riittävästi huomioon kaavaehdotusta laadittaessa."
Lapin hyvinvointialue, pelastuslaitos	
Pelastuslaitoksella ei lausuttavaa kyseisiin yleiskaavoihin.	Lausunto merkitään tiedoksi.
Tornionlaakson museo	
Uudessa yleiskaavaehdotuksessa on päivitetty muun muassa matkailupalvelujen alueen (RM-3) kaavamääräystä ja rajusta sekä lisätty ranta-alueelle, kiinteistön rajalle puustoisena säilytettävä alueen osa. Simojokivarren kulttuurimaisemaa koskeva määräys on päivitetty museon aiemmassa lausunnossa esittämällä tavalla. Tornionlaakson museolla ei ole huomautettavaa uudelleen nähtäville asetetusta Harjusrannan yleiskaavan kaavaehdotuksesta.	Lausunto merkitään tiedoksi.
Paliskuntain yhdistys	
Paliskuntain yhdistyksellä ei ole lausuttavaa Harjusrannan yleiskaavan kaavaehdotuksesta.	Lausunto merkitään tiedoksi.